

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged, 1925 május 17, VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapestben és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznap 200 kor., vasár- és ünnepnap 300 korona. I. évfolyam, 1. szám.

Szerkesztőség: Deák Ferenc-u. 2. Telefon 13-33. Kiadóhivatal, közlőkönyvtár és jegyiroda: Dugonics-tér 11. Telefon 306. Nyomda: Petőfi Sándor-sugárút 1. szám. Telefonszám 16 34.

Uj lap...

Éppen tizenöt esztendeje, majdnem nap szerint való pontossággal, hogy 1910 május 22-én, vasárnap napon megindult Szegeden egy ujság, — fölösleges azt írni, hogy liberális ujság, mert Szegeden más irányú lapot el se lehetett képzelni, attól kezdve, hogy Molnár Pál városi főjegyző 1849 januárjában megindította ebben a városban a *Tiszavidéki Ujság*-ot. *Délmagyarország* volt a címe ennek a lapnak és ebben a címben benne volt a program is. A magyar kultúra szegedi őrtornyából sugározni világosságot a déli országrészre s a szellem figyelmével mintegy annektálni Szeged részére azokat a területeket, amelyeket geográfiai és történelmi kapcsolatok már ezer éven át idefűtik: ez volt a programja az első *Délmagyarország*-nak. Hatvanégy oldalas első számába Lávay Lajos írta a vezércikket, Mikszáth Kálmán adta a tárcát, s vezető sztrák politikusok mondták ma is aktuális véleményeket a magyar — választójogról, amelynek fontosságát már akkor is azzal jellemezték, hogy vele ill, vagy bukik az ország: igazán olyan teljesítménye volt ez a bemutatkozás a magyar vidéki ujságírásnak, melyet a magáéval egyenrangúnak ellett elismernie a fővárosi sajtónak. Valóban nem kisebb ember, mint a magyar ujságírás fejedelme, Rákosi Jenő tette azt a nyilatkozatot, hogy szebb, idősebb, közhasznúbb kultúrunkbát képzelni se lehet, mint amilyenre a *Délmagyarország* vállalkozott...

Az a *Délmagyarország*, amely e számmal mint új szegedi lap lép a közönség elé, nem kisebb és nem több hivatással indul utjára, mint elődje, de vitathatatlanul sokkal nehezebb körülmények között. Azóta más lett az ország, más lett a sajtó, más az ellenség, akivel harcolni, más a cél, melyért harcolni kell. Egy nagy ország szabad sajtója gazdag fölszerelésre támaszkodva vállalhatott hódító parcot itt Szegeden, a magyar „Hercules oszlopai” nál, ahonnan délre a nemzetiségi óceán hullámai kavargtak. Ma Szeged változott Délmagyarországgá, lap címe csak szent szimbólum gyanánt merül föl az elsűnyedt időkben, mint nagy kötelességekre emlékeztető jelző, amelyet minden lélekzetvé elünkkel szolgálunk ki, de közvetlen célunk nem a hódítás többé, mert nem lehet az, hanem a *megtartás*. Megtartani legalább azokat a nemzeti értékeket, amelyek a hajótörés után megmaradtak s egyre gyérülő számban hányatnak a keserű és szélvész magyar tengeren és szárazra vánszorogva vedük, őket teni az ujjáépítés fundamentumává: csak ez lehet ma a közös magyar cél. Őszintén megvalljuk, sőt elszántan tesszük rá hitet, hogy mi ezeket a varázserejű nemzeti értékeket a liberális tradíciókban találjuk, azokban a tradíciókban, amelyeket ebben a városban négy szobor reprezentál: a Széchenyi szobrát, a Kossuth Lajosé, a Deák Ferencé és a városépítő Tiszáé. Négy nemzedék, négy reprezentáns államférfi, négy külön világ-érc- és márvány-monumentuma, de valamennyinek egy sarkcsillaga van: az a liberalizmus, amelyet mi nem mint politikai pártprogramot, hanem mint nemzeti életprincípiumot kívánunk szorgálni, mint a maradék Magyarország egyetlen életlehetőségét. És szolgálni kívánjuk nem agresszív harci fegyverekkel, nem a hang erejével, nem a szenvedélyek legyezgetésével, hanem a nyugodt józanság hangján, érvek és ellenérvek szembeállításával. Ezekből mindenki láthatja, hogy ez az ujság, éppen úgy, mint az, amelynek nyomdokaiba lép, nem készül azoknak, akik hátrafelé akarják igazítani az

idők óramutatóját, de nem készül azoknak sem, akik száz esztendőt akarnak vele lejártni egy nap alatt. Nem írjuk azoknak, akik fejszével akarják tető alá hozni a romokat és zödjében akarják leszedni a jövőndő vetését. Nem írjuk azoknak, akik nem akarják elhagyni a gyűlölet sós pusztáit és mérget hirtentek a maradék magyarok apadt kutjaiba. Nem írjuk azoknak, akik a magyar orsz elkerülhetetlen nyomorúságát egy lelki polgárháború irgalmatlanságával telőzik. Nem írjuk azoknak, akik égési sebeket tűzrel akarnak gyógyítani és azt hiszik, amit földrengések elpusztítottak, azt sár- és izgvulkánok kirobbanása felépítheti. Nem írjuk azoknak, akik karajt akarnak szegni, mikor kenyérük sincs, de nem írjuk azoknak sem, akik verejékes munka helyett ördögöt idéznek a keresztuton. Ellenben írjuk mindazoknak, akik a rettenő fürgegek után má szívárványt, békét, rendet kívánó dolgos emberek; akik minden embert emberi értéke és munkája szerint bec ülnék. Írjuk azoknak, akik tudatosan, vagy ösztönösen egy politikai programot követnek, amelynek ez a foglalatja: távol tartani a magyarságtól minden elkerülhető s envedést és egymás támogatásával elviselhetőbbé tenni azt a martiriumot, ami balvégzetből, ellenségek gonoszságából és a magunk botlásából ránk méretett; összefogni e föld minden

A jobboldaliak nincsenek megelégedve Hindenburggal.

Berlin, május 16. *Revenslow* gróf, a horogkeresztesek ismert vezetője az egyik lapban cikket írt Hindenburgról, amelyben azt mondja, hogy a jobb-

oldaliak nincsenek megelégedve Hindenburg eddigi cselekedeteivel, mertők Hindenburgtól teljes jobboldali politikát vártak.

Nincsics folytatja alaptalan vádjait Magyarország ellen.

Belgrád, május 16. *Nincsics* külügyminiszter ma este fogadta a jugoszláv sajtó képviselőit, akik előtt a kisántánt bukaresti konferenciájáról ezeket mondotta:

— Az ausztriai kérdésben nemcsak Jugoszlávia és különösen Csehország, de Olaszország is érdekelve van és pedig olyan irányban, hogy erre az államra nézve a békeszerződésben megállapított helyzet fennmaradjon. Ebben a kérdésben különös kapcsolatot tartunk fent Itáliával.

— *Magyarországról beszélni kellett — mondotta Nincsics —, mert ez az állam költségvetésében a békeszerződés-*

ben, különösen annak katonai rendelkezéseiben előirt kereteket nem tartja be. A bukaresti konferencián megállapítottuk, hogy a magyar budget nem őszinte, minthogy ennek több tételében olyan tételek vannak elhelyezve, amelyeknek más a rendelkezésük, mint ahogy azt a költségvetés feltünteti.

Bethlen István gróf magyar miniszterelnök nyilatkozta, amely a békeszerződés revíziójával foglalkozott, különös hatást keltett. Mi — folytatta a külügyminiszter — Magyarország jó és normális kapcsolatot akarunk, azonban Magyarországnak mindent kerülnie kell, ami valamilyen bizalmatlanságot hagyhatna maga után.

„Nem lehet az egyik szélsőséget a másik szélsőség talpraállításával gyógyítani.”

A miniszterelnök beszéde a Ripka-párt küldöttségéhez.

Budapest, május 16. A Ripka-párt fővárosi kerületi pártelnökei ma délelőtt Ripka Ferenc vezetésével megjelentek Bethlen István miniszterelnöknel. Ripka Ferenc beszédére Bethlen István gróf miniszterelnök válaszolt:

— Önök — mondotta a küldöttség tagjainak — utódk egy olyan hozó ban, amelyet a politikai gyűlölködés kuszált össze. Önök egy program érdekében küzdenek, amelynek egyik célja az, hogy a közeleiben mindenki aszerint érvényesüljön, hogy milyen beccsel és más értékekkel bír, nem pedig aszerint, hogy milyen társadalmi osztályhoz, vallási felekezethez tartozik. A főváros közviszonyainak megjavulása attól is függ, hogy a külföld is visszanyerje a bizalmát a főváros iránt. Márpedig egy kommunitás, amely gyűlölködés szításában és politikai harcokban látja a maga feladatát ki-

merülni, kifelé sohasem kell bizalmat. A külföld bizalmát nem lehet megszerezni, ha olyan jelenségeknek leszünk szemtanúi, mint amilyeneknek a multban voltunk.

A miniszterelnök végül arra kérte a küldöttséget, hogy ne csüggedjenek még akkor sem, ha az általános többséget nem nyerik el.

Vannak jelek, amelyek azt mutatják — ugymond —, hogy az önök munkájának van lényeges sikere, de vannak jelek, amelyek arra vallanak, hogy a munkájuk nincs még befejezve, hanem újabb nehéz feladat előt állnak. Nem lehet az ördögöt Balzebubbal kikergetni. Nem lehet az egyik szélsőséget a másik szélsőség talpraállításával gyógyítani. Csak az lesz a gyógyító munka, ha sikerül mind a két szélsőséget a háttérbe szorítani. A miniszterelnök végül kitartásra bur-

ditotta a küldöttséget és megígérte, hogy a maga részéről továbbra is támogatni fogja ezt az irányzatot munkájában.

A külügyi bizottság ülése.

Politikai körökben nagy érdeklődésrel várják a külügyi bizottság jövő héten tartandó ülését, amelyet Pékár Gyula elnök szerdára, május 20. délután 6 órára tűzött ki. Az ülés tárgya: Karafiát Jenő nemzetgyűlési képviselőnek a miniszterelnök és a külügyminiszterhez intézendő kérdése a bukaresti konferencia tárgyában. Ertesztésünk szerint Bethlen István gróf miniszterelnök azonnal válaszolni fog Karafiát Jenő felszólalására.

A Nemzeti Bank megszerezte a magyar pénzjegynyomda részvényeit.

Budapest, május 16. A Magyar Nemzeti Bank — mint ismeretes — tárgyalásokat folytatott a kormánnyal és az Orel és Füssli svájci céggel a magyar pénzjegynyomda részvényeinek megszerzése végett. Ezek a tárgyalások simán folytak le, a svájciak készséggel adták át a Magyar Nemzeti Banknak a pénzjegynyomda részvényeket. A kormánnyal a napokban fejezték be a tárgyalást és a Magyar Nemzeti Bank átvette a magyar kormány birtokában volt magyar pénzjegynyomda részvényeket s így annak egyedüli tulajdonosa lett. Hír szerint a Nemzeti Bank fő számoltatja a Magyar Pénzjegynyomda Részvénytársaságot. A Nemzeti Bank azt reméli, hogy legalább 50 százalékkal csökkentheti a bankjegykészítés költségeit, úgy hogy feleannyiba fog kerülni Magyarországban a magyar bankjegyek nyomtatása, mint amennyit a magyar kormány a svájciaknak éveken keresztül fizetett.

A közgazdasági egyetem megezüntetése ellen.

Budapest, május 16. Ismeretes, hogy a Takarékosági Bizottság a szegedi, a pécsi egyetemek és a budapesti közgazdasági egyetem beszüntetésének kérdését vetette fel. A közgazdasági egyetemnek ma egy küldöttsége kereste fel Zichy János gróf vezetésével Bethlen gróf miniszterelnököt és Klebelsberg gróf kultuszminisztert. A küldöttség vezetője rámutatott arra, hogy milyen nagy érdekek fűződnek a közgazdasági egyetem fentartásához. A miniszterelnök kijelentette, hogy a Takarékosági Bizottság érdemben még nem határozott s különben is a kormány tudatában van a közgazdasági egyetem jelentőségének. A kultuszminiszter kijelentette, hogy igyekszik lehetőséget találni a közgazdasági fakultás katedráinak megmenntésére.

Shioppa nuncius elutazott Budapestről.

Budapest, május 16. *Schioppa* Lőrinc cisztes érsek, pápai nuncius, akit XI. Pius pápa Hollandiába nevezett ki, ma este 10 óra 20 perckor a nyugati pályaudvarról új állomáshelyére utazott. Bucsuztatására megjelent a kormányzó képviselőletében Vetter Antal százados hadsegéd, a miniszterelnök képviselőletében bárcházi Bárczy István államtitkár, továbbá gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter és felesége, valamint diplomáciai kar majdnem teljes számban. Megjelent ezenkívül a különböző katolikus intézmények és testületek számos képviselőjével, a fővárosi párt-ság számos tagja.